

יומן המשק

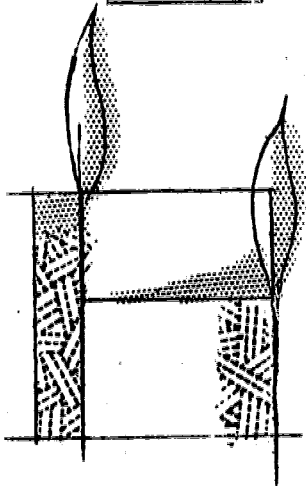
25

גבעת - חיים

10.12.63

יומן מס' 706

יום ג', כ"ד כסלו, ערב חנוכה תשכ"ד

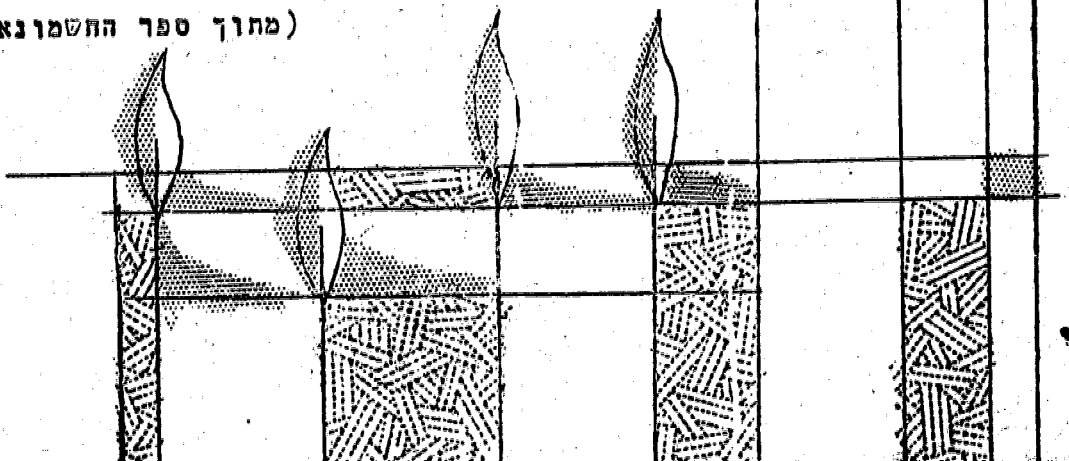

הנרות הללו אנו מדליקים
 על הנסים ועל הנפלאות
 שבמים ההם ובזמן הזה.
 נסים ונפלאות
 שנעשו בידי אלו -
 הנס של הלב האמיץ,
 הפלא של רוח האדם,
 זו אשר גברה על צבאות
 גדולות
 האדירה דלים, חזקה מועטים
 וחתן להם נצחון.

(זאב)

ויקרבו זמי מהתלה למות, ויאמר לבניו:
 "עתה גבר זדון ותרכחה ויום מהפכה
 יחרון-אף. ועתה בניס, קנאו לתורה.
 חנו נפשכם על ברית אבותיכם; זכרו
 מעשי אבות אשר עשו בדורותיהם.
 ונחלתם כבוד גדול ושם עולתם.

(מחוך ספר החשמונאים)

ערב חג הגבורה אנו מלווים בברכותינו את אחרוני המחזור בהתגייסותם לצה"ל

חיה גלר
נחמה יזהר
רינה מיר' יגורסקי
מיכל סגל

דרורה אמסלם
רוני בוצוביץ
ניצה גבריאלי
שרה גורן

יעל קמינסקי

ישי אשכנזי, אחרי סיום שנת שרות ביד-חנה
רחל המאירי, אחרי סיום שנת שרות בחטיבת בני הקבוץ
נעמי רייף, עם סיום שנת הדרכה בנוער העובד, והתחלת עבודתה כמורה מטעם צה"ל

צ א ת כ מ ל ש ל ו מ ו ש ו ב כ מ ב ש ל ו מ ם ן ן
x - x - x - x

ב א ס פ ה

התקיים דיון, בהשתתפות חבר מועדת הגיוס, של הקה"מ, על גיוסו של הרברט רוקוטניץ לועדת הנוער. החברים עמדו על הצורך שהרברט יעבור לעבודה בבית"ג. האספה החליטה להתנגד לגיוסו של הרברט.

ד"ר מס' אנדרסן מצטרף דאילה לבנון על עזיבתם את המסק.

החוקע מדיני מסר על בעיות המועצה האיזורית לקראת הבחירות למועצה. למשקנו מגיעים 3 מקומות במועצה.

xxxxxxx

x - x - x - x - x - x - x - x - x - x

מ ז ל ט ו ב

לטליה ולגירא

לסטלה ולזכריה

ולכספחת קרבציק

להולדת ב ר ע ז

x - x - x - x - x - x - x - x - x - x

י ו מ ן ה מ ז כ י ר ו ת

אושרה קבלת החברה רות שבי, חברה צעירה מרמת-השרון, לתקופת נסיון.

סוכם לאפשר לילי קליין 3 ימים בשבוע עבודה במדרשה החקלאית כעבודת חוץ.

נהרי קרא בפני המזכירות את תכנית ההשקעות הצרכניות. טרם החל הביטור על התכנית.

התקיים בירור עם עובדי החבתניה על הרכב צוות העובדים ובעיות של מלוי הזמנות אשר קבלה על עצמה החבתניה לעונה זו.

התקיימה שיחה עם רפאל פונק לאחר הודעה משפחה פונק על עזיבתם את המסק.

חנה קמינסקי הציגה כמה בעיות בקשר עם תקציב הלבוש: התפירה בחוץ אשר מיקרת; בגדים מיוזנים הדורשים במקומות עבודה מסוימים; והוצאות נוספות עבור הברים חדשים וזמניים.

סוכם להחיש את בניה הפעוטון החדש ולברר אפשרות של מסירת העבודה למפעל הבניה בקבלנות, דבר אשר יחייב גמירת הבנין בחארץ שייקבע.

xxxxx

ל ח ב ר י ג ו א ש ר ה ג י ע ו ה ש נ ה ל מ ח צ י ת
ב ד ר כ מ ל - 120

יוחנן אריאלי אברהם בלאו עזריאל לדרר
צבי ליגטי מרדכי סגל

מ י ט ב ה ב ר כ ו ת ן

סיכום השנה בענף הכותנה הוא במידה רבה סיכום של שנות שיתוף עם יד-חנה. ענף הכותנה הוא הענף היחיד בגבעת-הילים ש"כל" את השיתוף הזה יום-יום הלכה למעשה. שטח הגידול היה מחולק ל-6 משבצות, במרחקים עד 20 ק"מ בין חלקה לחלקה; סידור העבודה התנהל ערב-ערב ע"י הטלפון; 20% מיום העבודה ירדו על נסיעות משטח לשטח, כשרוב העובדים צריכים להמצא באותו יום בכל חלקה וחלקה. ההעברות הדבות והצורך בכלי רכב העלו את מידת הכלליות בענף במידה בלתי יגבילה.

משתי חלקות נסיוניות קטנות בשנים 1956 ו-1958 עברנו בשנת 1960 לגידול כותנה על שטח של 1000 ד', בלי ידע מקצועי וכלי שיהיה ממי ללמוד על ארגון ענף בחקף כזה. אלה הפכו את ענף הכותנה לבלתי רגיל במתציהו.

אחד הדברים המיוחדים את ענף הכותנה הוא המיכון שבו. שעות העבודה של המכונות הן יקרות בהרבה בהשוואה לעגפים אחרים, וזה מכמה סיבות: הכלים עצמם הם יקרים, והם עובדים עונה קצרה בלבד בהיותם מיוחדים לכותנה: קולטיבטור קדמי שמחירו 4000 ל"י עובד כחודשיים בשנה; הקטפת, שמחירה 30,000 ל"י ושעת עבודה שלה עולה 40 ל"י, גם היא עובדת רק כחודשיים; וכן מכונת הלקט (שאינן לנו עוד), שהיא ברמת מחירים דומה לזו של הקטפת. עובדה זו של יוקר הכלים מחייבת את המנה המיוחד של הצוות אשר כמעט ואינו יכול להעזר ע"י עובדים זמניים. מינימום המשך שקביעות שבו צריך להיות לעונה אחת שלמה, ויותר. "מחיר הלימוד" על כלים מסוג זה אחרת כלל אינו בא בחשבון. על כל אותם הכלי אחראי מכונאי מיוחד, כמעט ללא קשר ל"הרכב הרגיל" של המוסך והמסגריה.

כתוצאה מכל אלה התגבש בענף הכותנה צוות שמבחינת ידע, התמטרות ויחסי עבודה הגיע להשגים גבוהים. יש לציין גם שהצוות קבל את מקסימום העזרה בהשתלמויות ואפשרות ללימוד עצמי, יותר ממה שניתן לענף רגיל בזמן כה קצר.

אם במשך כל העונה אין דרושים לכותנה עובדים נוספים והצוות בנוי על ששה חברים קבועים, הרי באביב גכנס לנו "שניץ" של 4-6 שבועות לנקוי השטח מעשבים ועד לפני שנה גם לדילול. גם עבודת ידים זו הולכת וקטנה. אם ב-1960 נזקקנו ל-4 שעות דיילול + 4 שעות עישוב לדונם, הרי ע"י רכישת כלים מתאימים ולימוד השימוש הנכון בהם, הגענו כבר השנה לזריעה לפי "אומד סופי" ללא צורך בדיילול כלל, וגם עבודת העישוב ירדה ל-2 שעות לדונם. רכשנו מנקשת סיבובית ("רוטורי-הו", כלי מתוצרת בית-השיטה), כלי פשוט ודוקא לא יקר, הכלי המכני היחיד המתאים לעקירת עשבים בתוך שורות הכותנה. בעבודת הילדים עצמה הגענו להספקים גבוהים ביותר. ארגון מעולה, יצירת ענין בעבודה זו שלעצמה היא די משעממת, ואולי אף תמורה מסוימת במסגרת יכולתו של ענף הם תנאי בל יעבור להשגים אלה.

החל מ-1960 היה הענף בגידול מתמיד. הקפיצה הרצינית ביותר תהיה בשנה הבאה. מ-100 טון כותנה גלמית ב-1960 הגענו ל-280 טון השנה, ולתכנון ריאלי ביותר של 380 טון לשנה הבאה - כל זה בלי לאסוף את הלקט, מחוסר כלי מתאים. איסוף הלקט היה בלי סמך מעלה את היבול מעל 400 ק"ג לדונם. יש למצוא דרכים לא לנתר על היבול הנוסף הזה (ע"י רכישת מלקט) כי הוא קובע במידה רבה את גודל הרווח של הענף.

יש לציין השנה את מבצע רישות קק"ן, אשר העביר את משקנו לטהרת השלחין. במיוחד נהגית מזה הכותנה. יבולי הענף הם פחות או יותר סטנדרטיים - 350-400 ק"ג לדונם באיזור שלנו, ואין להניח שלקראת השנים הבאות יהולו שנויים בגובה היבול. אי לכך יכ

העבודה השכירה ודרך היסולה

התנועה הקבוצית לקחה על עצמה משימה גורלית, גורלית לעצם קיומה - היסול העבודה השכירה. משקנו חייב להשחלב במשימה תנועתית זו ולתת תשובה ברורה: היש בכוונתנו העצמיים לעשות זאת או חייבים את בדרך זו או אחרת להוציא מדינו את ביה"ר "גת" שעליו אני רוצה ברשימה זו לכתוב.

אין אני רוצה לחזור על דברים שנאמרו רבות. הקבוץ שאף להקים את החרושת אשר מבטיחה הכנסה בכבוד גם לחברים קשישים שאין ביכולתם להמשיך בחקלאות - ולא מעט משקים מבקשים עכשיו להקים מפעל העונה על צרכים אלה. כן מאפשרת החרושת מחזור כספים גדול ומהיר אשר עוזר באופן מכריע בביסוס הכלכלי של הישובים ומבטיחה לחברים עליה ברמה החיים.

האמצעים לשמירה/החרושת הם בידינו וכלנו נחפש דרך לשמור עליו.

סולם הגיליים של חברינו העובדים ב"גת" (מספרים לפי נובמבר, 1963)

הגיל	חברים	חברות
מעל 55	13	3
50 "	8	5
45 "	5	-
40 "	2	1
עד 40	4	1

טבלה זו מראה את הסולם הגילי באופן בולט. מעל 50 - 29 חברים; בין 40-50 - 8 חברים, ומתחת ל-40 - רק 5 חברים. בסה"כ עובדים ב"גת" 42 חברים; אם נוסיף מועמדים, נוער, שלי"ת וכו', נגיע ל-50 עובדים ממשקנו. עמדנו על הערך הגדול שיש במקום עבודה זה לחברים אלה, אבל עבור ביה"ר כמפעל משקי יש לטבלה זו משמעות נוספת: היא קובעת את התפקידים אשר ממלאים החברים בהליך העבודה הכללי של המפעל.

פירמידת העבודה ב"גת" - שחכ"ג

פירמידת החברים	פירמידת כללית	כלליות שרותים יצור
37%	17.5%	כלליות
23%	27.0%	שרותים
40%	55.5%	יצור

מבין כלל עובדי המפעל העובדים בכלליות 95% הם חברי הקבוצים. מבין כלל עובדי המפעל העובדים ביצור רק 30% הם חברי הקבוצים.

(המספרים הנ"ל הם מספרים של ביה"ר "גת" והם נובעים לחברים משני המשקים. אבל היות והבעיות הן דומות, התמונה אינה מתעקמת).

מה אנו לומדים ממספרים אלה? רוב רובו של חברי הקבוץ אינם עובדים בעבודות היסוד של המפעל. אם אנו מתכוונים בוצינות לגשת להיסול העבודה השכירה חייבנו אנו לשנות את פירמידת העבודה. עלינו לכוון את הכחות הנוספים קודם כל לעבודות היצור.

לא קל להגשים את הדבר. אולי דוקא בשאלה זו יהיה מבחננו. האם מוכנים אנו להדירה לעבודות אלה הנדרשות? לדעתי עומד בפני התנועה וגם בפני משקנו אתגר של חזרה לתנועה הפועלים בראשיתה: כיבוש עבודה לחברים ובעיקר כיבוש חברים לעבודה, עבודה במובנה הפשוט ביותר.

כמה חברים נוספים דרושים לביה"ר "גת"?

בחשכ"ג היו בסה"כ 59,795.5 ימי עבודה, ז.א. 200 עובדים בממוצע. חברים עבדו 26,236 ימי עבודה, ז.א. כ-87 בממוצע

ביה"ר "גת" מקבל על עצמו לקבוע מסגרת קבועה למספר הכללי של העובדים ומעמידה אותו על 150. אין זה תפקיד המאמר לעמוד על דרכי צמצום עבודות, אם ע"י היסול מחלקות יצור מסוימות או ע"י שכלול ומיכון נוסף. השאלה היא אם מסקנו מסוגל תוך זמן מחקבל על הדעת להוסיף את חלקו הדרוש בעובדים?

למשתתפים בירח העיון

המשתתפים הקבועים בירח העיון רשאים לקחת 3 שעות ביום ע"ה עבודה להשתתפות בהוצאות אחרי הצהריים, במידה ובאותו יום יעבדו 3 שעות פחות. מובן שאין לצבור חפטים באמצעות הירח.

שחרור משעות עבודה ללימודים אחרים מחייב השתתפות גם בהוצאות ערב.

רכז העבודה

לכוון את עיקר המאמצים לחיפוש דרכים להורדת הוצאות היצור, שהן גבוהות ביותר. לזה אפשר להגיע ע"י יעול, רכישת נסיון וידע, וע"י דייקנות קיצונית בעבודה. מבחינה זאת איזורנו הוא אחד הטובים בארץ לגידול זה. בענף בעל הקף כשלנו כל חקלה מתבטאת מיד בסכומים גדולים ביותר. ניקח לדוגמה באטר לדיוק הבצוע, את ההשקאה. אם איחרנו השנה בהשקאה השלישית ב-4 ימים בלבד - היה זה סוף החודש והמשק השתמש בכל מכסה מי מקורות ונאלצנו לחכות לראשית החודש ולמכסה החדשה - הרי הפסדנו בזאת לפי דעת המומחים 50 ק"ג לדונם שהם כ-30,000 ל"י - קומה הלקטים עליונה התיבשה בגלל האיחור. ואם דייקנות בהשקאה היא כה חשובה הרי שבעתים גורלית היא דייקנות במלחמה במזיקים.

שני שליט מזיקוסטים נעשים ע"י אירון שעבודתו היא יקרה ביותר. רוב חמרי ההדברה הם מחוצרת חוץ ועולים הון תועפות, והמחיר לריסוס אחד הוא 5 ל"י לדונם - ואת נחיצותו קובעות שתי כנות מכיחות ההמשך המהלכות בטח וסופרות את המזיקים! טעות קטנה בהערכת עלולה לעלות 5000 ל"י - ריסוס אחד לכל השטח. לכן מובן שאנו משתדלים בכל הדרכים להעלות את רמתן של שתי בנות אלה ע"י השתלמויות אפילו ע"ה לימודים וימי עיון, ואולי יותר מהכל הן עצמן יודעות את ואחריות המוטלת עליהן. לקראת השנים הבאות נצטרך להכשיר אדם ל"ד"ר למזיקים" ע"י לימוד רציני ויסודי. כבר השנה לא הספיקו שתי הבנות בשום אופן להשתלט על כל השטח ונעזרנו במקח מבחוץ. הצדקה נוספת להכשרה יסודית בטח זה היא כי, שלא כמו הכלים המכניים, אדם כזה יוכל לחלק את זמנו בין הכוונה ובין ענפים אחרים - כרם, פרדס, ובמיוחד השלחין.

בכדי לנצל את הכלים היקרים ניצול מקסימלי עשינו השנה מבצע רציני של עבודת חוץ בקטפות והגענו להכנסה של 10,000 ל"י אצלנו הקטיף מסתיים מוקדם מפאת סכנת הגשמים והפסקה מוקדמת בהשקאה, ובעזרת עבודות חוץ כאלה נוכל לקצר בהרבה את תקופת ההפחתה של הכלים.

לקראת השנה הבאה מתחיל סופית השיתוף עם יד-הנה. לדעתי יש לתכנן שטח של 1000 ד' כותנה לגבעה-חיים בלבד לשנים הקרובות, עם צוות קבוע של 6 חברים ובתנאי עבודה אדם קצת יותר קרובים למקובל, בכדי שלא במשך 8 חודשים נעבד בתנאי "עונה בוועה". ב-4 חודשי החורף יש לתת לרוב חברי הצוות השתלמויות - השנה מתפזר הצוות מי לקורס למרכזי ענפים ומי לקורסים מקצועיים קצרים למחקרמים. בזמן הנותר יתנו החברים את אותן חורנויות שמירה ועבודה בשרותים שהם בהכרח משוחררים מהם במשך חודשי העונה. כן הכרחית להם תקופת הרגעה ומנוחה בכדי להשלים במשחו את אשר מחסירים בחודשי העבודה האינטנסיבית. להשלמת הצוות הקבוע יעשה המחזור החוזר באביב מן הצבא.

לסיכום המעשי של השנה: (א) השקענו 2 ימי עבודה לדונם וזה הרבה למטה מן התחשיב המקובל. (ב) הוצאות היצור ירדו לעומת השנים הקודמות במיוחד ע"י הקטנת מספר הריסוסים, מתוך הגברת הידע בשטח זה. (ג) יבולים ממוצעים גבוהים (ד) איכות גבוהה יותר ב-2 דרגות, כשכל דרגה מתבטאת ב-8 אג' תוספת מחיר (ה) מחירים גבוהים ב-30 אג' לק"ג סיבים מאשר לפני שנה (הסיבים הם 36% מהכותנה הגלמית) ע"י תוספת דרגה כנ"ל, ותוספת סובסידיה.

ככל שמעטים לטפל בכותנה ומצליחים למנוע צורך בעיבודים וריסוסים נוספים, הרי טיבה עולה.

כמו כן יש לציין כי הג'ין (מנפטה) של משקי עמק חפר הגיע השנה לניפוט מן הגבוהים בארץ, מבחינת טיב ואחוז סיבים, בין שאר 12 המנפטות.

הייתי רוצה בסיום לאחל לכלנו ולצוות במיוחד לקראת השנה הבאה הצלחה יתר בכל הקשור בגידול זה. בעזרת הלימודים הקרובים ונסיון העבר אני מאמין שנוכל להגיע לזה.

אמיר ק.

למה עלייתי ומה ראיתי על המצדה

מה הביאני אל המצדה?
הבאתם מצאתיה ואיך?
הנה - בעקבותיה ספורנו משתדל

פתח דבר. הדבר התחיל לפני חדשים מספר, כאשר מיודענו יעקב אבישי התחיל לדבר על לבי טאצטרף אליו ונצא יחד לטבועיים ימים בכדי "לחת כחף" ובכחות מסותפים "נזיז" אח ענין חסיפת מטמוני הצוק. הוא דבר אלי כבקי ורגיל - מאחוריו היו כבר שתי עונות הפירה ברמת-רחל - ותיאר בפני את גדולתה וחפירתה של מצדה, את ההפתעות הצפויות ובעיקר - את החויבות המחכות לנו הקטבתי, התרשמתי, השתכנעתי והסכמתי.

בדרך אל המחנה ובתוכו. הודענו למי שצריך, עשינו כל ההכנות ובבוא היום - יצאנו לדרך. הגענו לרגלי המצדה יחד עם עוד כ-3 תריסרים מתנדבים מכל העולם (המחצית - ישראלים) ועלינו בסערה לראש המצדה, דרך שביל הנחש. מיד נצטוינו לרדת מהעבר חסני בכיוון מערב ומצאנו את עצמנו - עם לילה - בתוך מחנה המקלחת, שהוקם על הרמה שלפני הסוללה. מוזר, אך גם נעים היה לראות במקום זה אור חשמל מאיר למרחקים; המחנה תוכנן והוקם במתכונת צבאית, עם מפקד מטופס וכל שאר האביזורים. המגורים - באהלים צבאיים; השרותים והמקלחת - מבני עץ מניחים את הדעת. כחדר אכילה משמש אהל ענקי. האוכל - בפרדת מטפחה ובטעם, אם כי לא בטעם ואולי גם לא לרצונם של אניני הטעם. אני - עבדכם - הוצבתי לעבודה בקטע של שמריהו גוסמן ויעקב נלקח אחר כבוד לארמון הורדוס.

התרשמות ראשונה + התפעלות. בבוקר - יקיצה ראשונה (4.45), אכילה חסופה (5.15), עליה בהר (5.30) והתיצבות לעבודה (6.00). זו לא עלייתי הראשונה למצדה ובכל זאת - ההרגשה מרוממת וחגיגית וחוייה רודפת חוייה, כהבטחה יעקב. ובכלל - שוו בנפשכם:

- ארמון הורדוס המפואר
סרסות סלעי מגור.
חומת סוגרים שומנת חידתה,
רוח הקנאים מבקשת תקונה.
בקצור: הוד קדומים מזה.
ואני - באמצע

המטימה. מהי מטרת מטלחת החפירות למצדה, הנוכחית והעתידית לבוא אחריה? כפי שהבינתי - הכוונה היא לגלות הכל מה שטמון על פני הצוק, מתחת להיסודותיו ובעמקי מחילותיו. בקיצור - לחסוף ולשחזר את הקטע בין מאות השנים של חיים יהודיים על המצדה כפי שהתרחשו, על הישגיהם, נצחונותיהם ואסונותיהם. יש גם תרחיקים ראות ורומזים על תקוותם למצוא הוכחות להתייבות יהודית על המצדה, עוד בימי דוד המלך!

מה עושים? המטרה הנ"ל כשהיא מתורגמת לטפת המציאות, פירושה בעונה זו הוא:
-- חסיפתו של ארמון הורדוס על שלוש מדגותיו (עבודה זו כבר הושלמה, בינתיים).
-- חסיפתו של ארמון "טולטן" (הארמון המערבי) - עבודה זו רק עכשיו החלה.
-- חסיפת חלקים מהחומה המלימה את כל הצוק. בטלב הנוכחי - זוהי המטימה הכבדה ביותר: ספרו ומנו למעלה מ-200 חדרים שיט לחסוף ולפענח עד כה החלה

ועבודה השכירה ודרך חיסולה (המשך)

שחזור צפוי של בנים מן הצבא

Table with 3 columns: שנה, בנים, בנות. Rows for years 1964, 1965, 1966, 1967.

סה"כ 67 חברים בצבא.

לפי אומדן זהיר יחיה בכוחנו להפנות סליט מן הבנים והבנות ל"גת", ז.א. 20-25 חברים. נעמיד בפני המשק שלנו את כיבוש העבודה ב"גת" כמטימה מרכזית. נחנך את הצעירים לאור מטימה זו. נשנה את האופי הארגוני והחברתי בתוך ביה"ח, שיהיה מסוגל לקליטת החוספת של חברים צעירים. על זה אנו חייבים לתת את הדעת.

לפי תכנית זו יהיו ממשקנו בשנת 1967 עובדים ב"גת":

- כ-40 חברים / עובדים ותיקים
כ-20 חברים נוספים, רובם צעירים
כ-10 חברים / מועמדים וזמניים
כ-70 חבר.

לפי דעתי תכנית זו ניתנה להגשמה. הדבר תלוי בגורם אחד מכריע - בחברה המוכנה למשימה זו.

דוד אתר

מס יבת החנוכה

ביום ג', 10.12.1963, בשעה 8.45 בערב, בחדר האוכל

ע"מ לאפשר סידור חדר האוכל לקראת המסיבה, תנתן ארוחת הערב משעה 5.00 - 6.30.

בשעה 8.30 יצא הציבור למשפחותיו עם לפידים דולקים ממקומות ריכוז כדלקמן:

בית הרופא - לדיירי טיכון הותיקים וטיכון העולים המזרחי
המרפאה - לדיירי טכונת הפרוס, "סער הותיקן" ובתים סמוכים
קולנוע קיץ (לשעבר) - לדיירי קוקוריקו והצפון.

עם תום התהלוכה מתכנסים למסיבה בחדר-האוכל. כל משפחה מביאה אתה חנוכיה.

המקומות הקרובים לבמה מיועדים לילדי הכיתות הנמוכות עם משפחותיהם. החברים מתבקשים להתחשב בכך, לאור הצפיפות הצפויה.

חברים - הביאו אתכם את החנוכה
שעשיתם לתחנות. השיפוט - בזמן
המסיבה.

אורה ושמחה בחג האורים

x - x - x - x - x

העבודה בחומה בטהי פינות בלבד - בגזרה המערבית ובגזרה הדרומית. בס"ה נחשפו כ-10 חדרים וגם אלה - לא עד הסוף. צא ולמד - מע עוד יש לעשות בחומה זו.

--- חשיפת המחסנים: בסמוך למדרגה העליונה של ארמון הורדוס (צפון) מצוייה "קרוח" המחסנים. זהו גוש רציני של בנינים, אשר רק עכשיו הוחל בחשיפתם ובאותו זמן גם בשחזורם. כבר עכשיו מתנשאים 2 קירות בנויים חדש ומשויים למצדה חן של ישוב בבנייהו, כביכול.

איך עושים? העבודה ממט - פנוי מפולת של מבנים - נעשית בכלי הפירה, החל במכוש וטוריה וכלה בכף סיידים ופטיסון. ככל שמחקרבים לאיזור הממצאים עוברים לכלים יותר ויותר עדינים, עד מכחול הצבעים ועד ה... חוקן לילדים, הממט כמפוח הנוסף ומרחיק בעדינות את העפר מעל הממצאי הרופף (קלף, פפירוס וכו').

מי ומי העושים? אוכלוסיית המחנה מונה כ-150 איש וכוללת: גדנ'עים, ויילים, מחנדבים, שכירים וצוות קבוע של ארכיולוגים ועוזריהם למיניהם. 3 הסוגים הראשונים - מתחלפים מדי שבועיים. השאר - קבועים. המחנה הוכנן ל-200 איש ויש בהחלט מקום (וצורך) למחנדבים נוספים.

מה מחפשים? תחפלאו לשמוע כי הממצא המבוקש אינו תמיד המטבע, הקלף או החפץ המבריק: לעתים נצמד הארכיולוג לקטע של קיר, לבליטה בחומה, למדרגה רעועה או סתם למעגל אבנים, ספק בנוי ספק נערם במקרה. מחטט הוא נעוקב אחרי הקונטורים החמקמים הנעלמים לפעמים לתוך המפולת, מחפש את הפתרון ואת ההגיון שבבנייה, ובשעת מעשה - פולט מיני דבורים משונים כמו: האבן "צומחה", המבנה מתפתח, ועוד. בו בזמן שחדיוט כמוני רואה רק אבנים, שפך ועבודה מפרכת - הוא רואה אבנים "צומחות" ומה גדולה שמחתו כאשר הוא מוצא - או חושב שמצא - את ההסבר לשאלותיו - תמיהותיו. מיד מזעיקים את הצלם, את המודד, את המשחזר ואת ראש המשלחת בכבודו. בקצור, השמחה גדולה. אם כן, חברים, מטבעות ומגילות - חשיבותן גדולה אך לא בלעדית!

מה מוצאים? לא אבוא לפרט את הממצאים לסוגיהם; הריהם מפורטים למדי בכל העתונים. הממצא השכיח ביותר ואשר לבנו כה גם בו, הריהו 'מיודענו' החרס. עליו כבר לא מדברים אולם - הוא הוא הממצא, בחינת "הלחם" של הארכיולוג ה' למרות הלגלוג שבבטויים "העלה חרס", "חרס הנשבר", הרי באמצעות החו"ם האלמונים הללו קובעים בודאות תאריכי הקמת מבנים וחורבנם, בנייה ישעיים ודלדולם; שלא לדבר כבר על חרס נושא-כתובת כל שהיא!

עוד סוג אחד של ממצאים נגע אל לבי והוא: גרעיני תבואה, פירות, חרצני פירות וקליפות אגוזים. תגידו מה שתגידו, האם יש הוכחה יותר מוחשית לחרבות ולהתפתחות אנושית מאשר שרידי תבואה ופירות, שנשתפרו אלפי שנים? נדמה לי שחוליה זו היא המקשרת האמיתית בין הדורות! מבין המבנים שנחשפו, ברצוני להזכיר את המבנה הצבורי החשוב, בעל הספסלים הבנויים, דמוי-אמפייתאטרון, אשר נתגלה ביימור לחומה המערבית אולם אינו מהווה חלק אורגני ממנה, כמו יתר החדרים הבנויים בחומה. העלומת מבנה זה, תקופת בנייתו, תפקידו - עדין לא הובררו. המומחים משערים - וחור כדי השערה מסתייגים - כי מבנה זה שמש בית כנסת ליהודי המקום, לצרכי למוד תורה. אם השערה זו החאמת - תהיה זו תגלית חשובה מאד: בית הכנסת הראשון והיחיד - לע"ע - מתקופת הבית השני, שנחשף בישראל.

שמריהו,

שעלה בחלקי לעו אשר נתכרך בו,

"רעמת ש"

התכונה

הרי נתגלתה לי

וקדט". שקדן ור

איט, מאזין בנה

בקיאות ועמקות

הוא יושבו

כאחראי על

ויותר מכלם, נמ

בחזמה המערבית

זה נחן - עד כה

2 מגילות קלף,

בקיאותו הרבה ש

המפורסמות שאינ

דכדיחותא: הרי

לכל ממצא חשוב

נסיקות לרוב

(המראה אותנו

סוף דבר,

רחש מדי יום, ע

מצפים יחד אתכם

מאותם השבועיים

מניות החרד לרכו

זו הנה נחלת כה

הכללית, מרכזי ה

ולחופיע כגורם ר

נסבל. האמנם ל

צורך בסמלים ואת

ברם, חברים

טומע לנו. מוטב

מתעניין בדבר: ב

צרוך חוייוו בל

וקשר לענין גדול

מבשרי חזיהי.

ההגברה המודרנית והדידיד בתורה

ירח לימוד תשכ"ד - 5.1.64 - 6.12.63

תכנית הירח - 20-6 בדצמבר, 1963

יום	תאריך	שעות	שם המדצח	הנושא
ו'	6.12	9.15	מ. סגל	עם פרוס הירח
א'	8.12	5 - 2 9.00	ד"ר ברלר	בעיות הזמן הפנוי
ב'	9.12	5 - 2	יוסף כנען (עורך כלכלי של "דבר")	ישראל והשוק המשותף
ד'	11.12	5 - 2 9.00	יואב בר-אל	השפעות גומלין בין מדע ואמנות
ה'	12.12	5 - 2 9.00	יעקב אשד	הקבוץ והחברה הישראלית
ו'	13.12	9.15	סג'א פנחס להב	כוננות צה"ל לאור המשימות
א'	15.12	5 - 2 9.00	מאיר הלוי	חקר החלל
ב'	16.12		(פרטים יבואו)	
ג'	17.12	5 - 2	יונת סנד	האדם והחברה המודרנית
ד'	18.12	5 - 2 9.00	מרדכי נחומי (כתב מדיני של "על המשמר")	יחסי בריה-המועצות - סין
ה'	19.12	5 - 2 9.00	אליעזר בן-משה ("למרחב")	התפתחויות במרחב הערבי
ו'	20.12	9.15	פרופ' י. אריאלי	ארצות-הברית של היום
שבת	21.12	(לפה'צ)		

x - x - x - x

הרצאות אחרי הצהרים מחיימות במועדון.
הרצאות הערב מחיימות בחדר-האוכל והן פתוחות לכל הציבור.
החברים מחבקשים לדייק
כל הסידורים הרגילים בחדר-האוכל חייבים להסתיים עד שעה 9.

ועדת החרבות

שמריהו, או קבוצניק כאיש מדע. הנני חושב לי זאת לזכות מיוחדת על
שעלה בחלקי לעבוד במחיצתו של שמריהו איש נען ובהדרכתו. מחוץ לקסם האישי
אשר נתכרך בו, כדברי המשורר:

"רעפת שיבה ראשו עושרת,
התכונה בעיניו זוהרת.

הרי נתגלתה לי בשמריה דמותו הנכספת של חבר קבוץ - איש מדע, בחינת "כזה ראה
וקדטי". שקדן וחרוץ, אנוע ומתמיד, ספוג ידיעות ודעה כרמון, אינו מתנשא על
איש, מאזין בנחה ומטיב בניחותא; להזט להסביר ולהאיר עיני הרבים, מראה
בקיאות ועמקות מחד וזהירות מדעית - מאידך. ועל הכל, בתוך עמו - הקבוץ -
הוא יושבן

כאחראי על קטע בחפירות הלס על כמה עשרות עובדים. עבד יחד עם כלם
ויזרח מכלם, נמצא בכל מקום שנדרש ועוד לפני שנדרש. וראה זה פלא: הקטע
בחזמה המערבית אשר הוקה לו - לא נחשב כ"מבטיחה" ביותר. אבל גרם המזל וקטע
זה נחן - עד כה - את התגליות החשובות ביותר: שקלי כסף, המבנה הצבורי,
2 מגילות קלף, 2 פפירוסים, עשרות אבני קלע, המון חפצי בית, ועוד.
בקיאותו הרבה של שמריה בנושא המצדה וצמידותו רבת השנים אליו, הנן מן
המפורסמות שאינן צריכות ראיה. וכבר אמר עליו ישראל גלילי בעידנא
דבדיחותא: הריהו "שריד אחרון" של כח הקנאים. ולבסוף: התלהבותו והתפעמותו
לכל ממצא חשוב באים לידי בטוי רגשי ממש. בעיני ראיתי איך
נסיקות לרוב העניק אך לא לנערות כי אם למטבעות
(המראה אותנו הרתיקו) וגם לא לנכדים. ולסאר ממצאים!

סוף דבר, או קריאה והזמנה בזה תם ספורנו - אך לא נשלם! ההמשך - מת-
רחש מדי יום, ע"י מתנדבים חדשים ובאחרים נוספים. ואנחנו - המתנדבים לסעבר
מצפים יחד אתכם לידיעות על הגלויים החדשים. משונה הדבר, אך שרדה בקרבי -
מאותם השבועיים - הרגש שותפות לכל הנלטה על המצדה ואני מראש ממש כבעל
מניות החרד לרכושו ומחפש בעתונות ידיעות על סער החליפין. חבל רק שהרגשה
זו הנה נחלת כה מעטים, אפילו בתוך התנועה הקבוצית. ועוד חבל, כי ההסתדרות
הכללית, מרכזי התנועות הקבוציות וחנועות הנוער לא ידעו להענות לאוהות הזמן
ולהופיע כגורם ראשי במפעל ההיסטורי של חסיפת המצדה וסודותיה, ולא כנספה
נסבל. האמנם לא היה בכוח התנועה להרים את המטא הזה? או אולי אין כבר
צורך בסמלים ואתגרים לנוער שלנו?

ברם, חברים, הבה ונוד מהבמה ונחדל מדבר "גבוהות", כי בין כה - אין
שומע לנו. מוטב וננסה דבר אל אותו קומץ אנשים בגבעת-חיים אשר אולי כן
מחשנין בדבר: באמונה, חברים, נסו-נא ותוכחו כי כדאי המאמץ ורב השכר:
צורך חוייו בלתי נשכחות, יש מה לספר לנכדים (הבנים - הרי אינם מקשיבים)
וקשר לענין גדול. ולחברים המהססים בגלל הקטנים: אפשר לעמוד בכך, כי
מבשרי חזיתי.

דב יזהר

חלפו שנות אלפיים ונין של קנאי
ניצב על אותן אבנים
ורב את ריבו על נחלת האבות
שתהי לנחלת הבנים.

("משירי הקנאים" לא. ליסיין)